

Inleiding

Jaarlijks wordt onze portefeuille met garanties en verstrekte leningen doorgelicht en geactualiseerd. Het risicoprofiel dat in 2012 voor de garanties en verstrekte leningen is bepaald wordt, indien nodig aangepast. In de programmabegroting 2019 wordt evenals vorige jaren een samenvatting in de vorm van een risicomatrix opgenomen.

De geactualiseerde risicomatrix en rapportage over de wijzigingen ten opzichte van 2018 staan in deze notitie. Voor een toelichting op alle (andere) garanties en verstrekte geldleningen, achtergrond en onze werkwijze verwijzen we u naar genoemde doorlichting¹.

1. Wijzigingen ten opzichte van de risicomatrix begroting 2018

1.1 Saldo garanties per 1-1-2019

Saldo gemeentegaranties per 01-01-2019							bedragen x 1 mln	
Omschrijving	Zorg	Onderwijs	Sport	Nuts sector	Woning bouw	Overig	Totaal per 01-01- 2019	
Garanties gD 100%	0,5	0,9	0,1	0,3	0,0	9,5	11,3	
Garanties SWS 50% gD			4,4				4,4	
Subtotaal rechtstreeks	0,5	0,9	4,4	0,3	0,0	9,5	15,7	
Garanties WSW 100% (achtervang gD) *					195,5		195,5	
Garanties NHG 100% (achtervang gD) *					6,4		6,4	
Subtotaal achtervang	0,0	0,0	0,0	0,0	201,9	0,0	201,9	
Totaal	0,5	0,9	4,4	0,3	201,9	9,5	217,6	

* De aflossingen WSW en NHG (en nieuwe garanties) over het jaar 2018 zijn in bovenstaand overzicht nog niet verwerkt omdat deze informatie pas eind 2018 beschikbaar komt. Het saldo van € 195,5 miljoen en 6,4 miljoen zijn bedragen per 1-1-2018.

Een volledig overzicht van garanties is opgenomen aan het eind van deze notitie. Het totaalbedrag van de garanties is gedaald van € 231,0 miljoen naar € 217,6 miljoen. De aflossingen WSW en NHG over het jaar 2018 zijn in bovenstaand overzicht nog niet verwerkt, omdat deze informatie pas eind 2018 beschikbaar komt. Ten opzichte van 1-1-2017 is het bedrag met ongeveer € 13 miljoen afgenomen. De grootste daling wordt veroorzaakt door de WSW-garanties waarvoor wij als achtervang dienen.

De garanties waarvoor wij als gemeente rechtstreeks aansprakelijk zijn, zijn het afgelopen jaar afgenomen met € 0,5 miljoen. De garanties waar wij samen met de Stichting Waarborgfonds Sport voor staan zijn toegenomen met € 0,1 miljoen. Er is in 2018 een nieuwe garantie verstrekt aan Concordia Wehl voor

¹ De risicomatrix en de rapportage *Doorlichting garantieportefeuille en verstrekte leningen* d.d. 24 september 2012 zijn terug te vinden in BIS bij de vergaderstukken van de raad d.d. 15-11-2012.

€ 0,4 miljoen samen met de Stichting Waarborgfonds Sport, waar gD voor de helft garant voor staat.

1.2 Nieuwe, gewijzigde en vervallen garanties per 1-1-2019

Ten opzichte van de begroting 2018 zijn de hieronder genoemde garanties vervallen, nieuw of als gewijzigd opgenomen:

Vervallen garanties

GEM Intermeco is in 2018 geliquideerd. De garantie van € 9.000 per 1-1-2018 kan vervallen.

Nieuwe garanties

Er is een garantstelling afgegeven voor het aangaan van een lening door Concordia Wehl samen met Stichting Waarborgfonds sport. Elk voor 50% van de hoofdsom.

Het garantiebedrag van gD bedraagt: € 210.688

Gewijzigde garanties

Geen.

1.2.1 Nieuwe garantstelling i.v.m. lening door Concordia Wehl.

De Stichting Kunstgrasveld Wehl wil graag een nieuwe kunstgrasveld realiseren voor de vaste gebruiker van sportcomplex de Grindslag S.V. Concordia. Voor deze investering moet een bedrag worden geleend. Het verzoek van de stichting aan de gemeente is om garant te staan voor de lening. De Stichting Waarborgfonds Sport (hierna SWS) heeft besloten om een borgstelling te verlenen met een maximum bedrag van €210.688,-. Deze borgstelling is geformaliseerd in een akte van medeborgstelling aan de gemeente Doetinchem. Een van de voorwaarden is dat de gemeente Doetinchem garant staat voor de volledige looptijd jegens de Nederlandse Waterschapsbank N.V., waar deze lening is afgesloten. Een deel van het risico wordt door SWS overgenomen door een akte van medeborgstelling die wordt afgegeven aan de gemeente Doetinchem. De gemeente Doetinchem staat daarmee ook garant voor een bedrag van € 210.688,-.

1.3 Saldo verstrekte geldleningen per 1-1-2019

Het saldo van verstrekte geldleningen bedraagt per 1-1-2019 € 14,9 miljoen. Dit was een jaar geleden € 17,5 miljoen. Er is in 2018 vooralsnog € 2,3 miljoen afgelost op de gemeentelijke hypotheekleningen. Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting is een toename van € 0,3 miljoen van de verstrekte (starters)leningen.

<u>Verstrekte leningen door gD</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum
Hypotheekleningen		8.557.231	6.207.708			
Stimuleringsfonds volkshuisvesting	4.633.962	3.833.137	4.174.135			
Vitens	3.938.600	1.050.286	787.712	01-01-2007	15 jaar	01-01-2022
Sportcentrum Rozengarde	3.106.521	830.449	629.990	01-07-2007	30 jaar	01-07-2037
Sportcentrum Rozengarde	2.300.000	1.840.000	1.725.000	30-05-2013	20 jaar	30-05-2033
Sportcentrum Rozengarde	1.500.000	1.275.000	1.200.000	21-11-2013	20 jaar	01-06-2034
Stichting Parkmanagement Bedrijvenpark A1	200.000	79.038	59.279	03-04-2012	4 jaar	01-01-2016
Bibliotheek Wehl	340.335	22.689	11.345	31-12-1989	30 jaar	31-12-2019
PC-privé / fietsprivéplan	102.000	22.939	13.146			
DZC'68 (9)	50.000	0	46.666	01-09-2017	15 jaar	01-09-2032
		17.510.769	14.854.980			
Totaal saldo verstrekte leningen		17.510.769	14.854.980			
<small>(9) nieuw 2018, lening verstrekt door gD, SWS staat 100% garant</small>						

1.4 Nieuwe, gewijzigde en afgeloste geldleningen

Ten opzichte van de begroting 2018 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Afgeloste geldlening

Er is wederom behoorlijk afgelost op de gemeentelijke hypotheekleningen. In 2018 voor een bedrag van € 2,3 miljoen. Er zijn verder geen afzonderlijke verstrekte geldleningen volledig afgelost.

Nieuwe lening (aanvulling lening Stimuleringsfonds volkshuisvesting)

Voor aanvulling revolverend fonds starterslening is in 2018 € 0,2 miljoen beschikbaar gesteld.

Er is een geldlening verstrekt aan DZC'68 waar de Stichting Waarborgfonds Sport 100% garant voor staat.

1.4.1. Aanvulling lening Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

Storting in revolverend fonds voor starterslening met € 200.000 in 2018

Vanaf 2008 verstrekt de gemeente startersleningen. De starterslening overbruggt het verschil tussen de verwervingskosten (koopsom + bijkomende kosten) van de woning en het bedrag dat de koopstarter maximaal kan lenen bij de bank. De starter betaalt de eerste drie jaar geen rente en aflossing. Inmiddels zijn t/m 2016 130 startersleningen verstrekt. Het budget is nagenoeg op. In de lokale

woonagenda gemeente Doetinchem 2015-2016 (vastgesteld door de gemeenteraad op 22 september 2016) is aangegeven dat de gemeente de starterslening op de huidige basis voort wil zetten. Om in ieder geval voor het lopende jaar 2018 de financiële mogelijkheid te hebben is een aanvullende storting in het revolverende fonds nodig van € 200.000. Er is een beperkt risico aanwezig voor de gemeente bij het niet terugbetalen van de lening van maximaal € 2.500 per lening. Dit geldt voor leningen vanaf 1-1-2014.

1.4.2. lening DZC'68

De lening van € 50.000 is verstrekt voor investeringen ten behoeve van duurzaamheidsmaatregelen voor het gerealiseerde clubgebouw, dat is gelegen op twee percelen grond gelegen aan/nabij de Sportweg te Doetinchem,

2. Toelichting op instellingen die niet als risico-effect klein en risicokans klein gekwalificeerd zijn.

In de risicomatrix zijn 4 kwadranten opgenomen. Hieronder volgt een toelichting op 3 van de 4 kwadranten. Het kwadrant met risico-kans klein en risico-effect klein wordt niet toegelicht.

2.1 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans groot en risico-effect klein

Hieronder leggen we uit waarom deze instellingen deze kwalificatie (nog) hebben en wat de ontwikkelingen zijn.

2.1.1 Stichting Parkmanagement A18

Wij hebben een geldlening van € 200.000 verstrekt aan Stichting Parkmanagement A18 voor een (lege) mantelbuis op het A18 bedrijvenpark. Als zekerheid hebben wij hypotheekrecht op die buis. In de doorlichting in 2012 hebben wij deze lening gekwalificeerd als risico-kans groot.

Dit, omdat de kans bestaat dat zich onvoldoende bedrijven vestigen op het bedrijvenpark waardoor de stichting niet in staat zal zijn rente en aflossing te betalen. Het bedrag van de lening is echter relatief gering (per 1-1-2019 is het restant van de lening € 59.279), waardoor we risico-effect kwalificeren als klein.

2.1.2. Stichting DZC'68

De stichting DZC'68 promotie is inmiddels gestart met de realisering van een nieuwe clubaccommodatie. Voor de investering van de clubaccommodatie is een bedrag geleend van € 750.000. De voetbalvereniging heeft aan de gemeente gevraagd om garant te staan voor de lening. De Stichting Waarborgfonds Sport (hierna SWS) heeft reeds besloten om een borgstelling te verlenen met een maximum van € 250.000. Deze borgstelling kan worden geformaliseerd in een akte van medeborgstelling aan de gemeente Doetinchem. Een van de voorwaarden is dat de gemeente Doetinchem garant moet staan voor de volledige looptijd jegens de BNG of een vergelijkbare instantie. Een deel van het risico wordt door SWS overgenomen door een akte van medeborgstelling die wordt afgegeven aan de gemeente Doetinchem. In de matrix is de garantie opgenomen bij de categorie risicokans groot en risico effect klein. Over 2018 is er regulier afgelost op deze lening door DZC'68.

2.1.3. Scouting Generaal Roothaan

De gemeente Doetinchem heeft op 15 december 2015 besloten tot het verlenen van een garantstelling ter grootte van € 90.000 aan Scouting Generaal Roothaan voor de afbouw van de nieuwbouw in de Koekendaal tenzij de voorwaarden van de bank leiden tot relatief hoge kapitaalslasten. De garantstelling is verleend onder de volgende voorwaarden:

- de samenwerking tussen scouting Generaal Roothaan en scouting Graaf Otto wordt bekrachtigd in een samenwerkingsovereenkomst;
- scouting Generaal Roothaan medewerking verleent aan het vestigen van het eerste hypotheekrecht ten gunste van de gemeente op de opstallen;
- het bestuur van scouting Generaal Roothaan legt jaarlijks financiële verantwoording af middels een begroting en jaarverslag.
- Dit is het totaal aan garantstelling voor de accommodatie van scouting Generaal Roothaan en scouting Graaf Otto

In de matrix is de risico kans ingeschat op groot en het risico effect op klein.

2.1.4. Concordia Wehl

De gemeente heeft op 28 juni 2018 besloten aan de Stichting Kunstgrasveld Wehl garant te staan voor 50% van de lening - een bedrag van €210.688 bij de Waterschapsbank voor de realisatie van een kunstgrasveld op sportpark de Grindslag ten behoeve van voetbalvereniging S.V. Concordia-Wehl. De Stichting Waarborgfonds Sport staat voor een gelijk bedrag garant.

Aan dit besluit zijn de volgende, overeenkomstig de voorwaarden die de Stichting Waarborgfonds Sport als medeborgsteller richting gemeente, voorwaarden verbonden:

1. de lening met de kredietverstrekker binnen een halfjaar na dato van deze medeborgstelling Stichting Waarborgfonds Sport wordt afgesloten. Indien hieraan niet tegemoetgekomen wordt, zal de toekenning van de borgstelling worden ingetrokken en uw aanvraag worden geseponneerd, buitengewone omstandigheden daargelaten;
2. de gemeente Doetinchem bereid is een voor de financiering passende borgstelling c.q. garantie af te geven;
3. de gebruiksrechten van de ondergrond voldoende zijn gewaarborgd gedurende de looptijd van de financiering;
4. een hypotheek wordt gevestigd waarbij SWS, eventueel gezamenlijk met de gemeente, het eerste recht van hypotheek verkrijgt;
5. de stichting moet zijn opgericht waarbij de akte van oprichting aan SWS ter goedkeuring is voorgelegd;
6. de benodigde vergunningen zijn verleend;
7. de gebruiksovereenkomsten tussen stichting en vereniging vooraf ter goedkeuring zijn voorgelegd aan SWS.

In de matrix is de risico kans ingeschat op groot en het risico effect op klein.

2.2 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans klein maar risico-effect groot

2.2.1. Stichting IJsselgroep

Gemeente Doetinchem staat volledig garant voor het restant van een lening van Hogeschool Iselinge van afgerond € 0,9 miljoen per 1-1-2019. De lening uit 1999 is destijds gebruikt voor het pand van de onderwijsbegeleidingsdienst en de PABO. In 2017 is het in gebouw Bachlaan 11 overgedragen van Stichting IJsselgroep Educatie Dienstverlening en opleiding aan de Stichting IJsselgroep Iselinge Hogeschool

We hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen voor de garantstelling van de verstrekte lening. We zullen de Stichting blijven monitoren.

In de matrix laten we deze garantie staan in de categorie risicokans klein en risico-effect groot.

2.2.2 Sensire

Gemeente Doetinchem staat volledig garant voor een lening van Sensire, waarvan het restant bedrag per 1-1-2018 € 578.570 bedraagt. Deze lening is in 1987 afgesloten voor de financiering van de (ver)bouw van verpleeghuis Den Ooijman. We hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen voor de garantstelling van de verstrekte lening.

Op basis van de beoordeling van de jaarrekening 2014 ,2015 en 2016 is de kredietwaardigheid op dit moment voldoende. Er is sprake van een positief resultaat en de solvabiliteit en de liquiditeit zijn ook voldoende. De jaarrekening 2017 is nog niet gepubliceerd. We zullen Sensire blijven monitoren.

In de matrix laten we deze garantie daarom staan in de categorie risicokans klein en risico effect groot.

2.2.3. Vitens

Aan Vitens hebben wij een lening verstrekt die per 1-1-2019 nog bijna € 0,8 miljoen bedraagt. Onder deze lening liggen geen zekerheden. Daarnaast staan wij garant voor een lening saldo van € 295.955 per 01-01-2019. Ook hieronder liggen geen zekerheden. Vitens is een solide organisatie en haar kredietwaardigheid is goed. De risico-kans schatten wij dan ook in als klein, maar het risico-effect is - gezien de omvang van de lening en garantie en het ontbreken van zekerheden-groot.

2.3 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans groot en risico-effect groot

2.3.1 Stichting Achterhoekse Zaal sportaccommodatie (SAZA) voor Tophal
De Stichting Achterhoekse Zaal sportaccommodatie (SAZA) heeft € 3.265.000 geleend bij BNG voor de bouw van de Tophal op Sportpark Zuid. Conform raadsbesluit van 8 december 2011 staat gemeente Doetinchem garant voor dit bedrag.

Als zekerheid hebben we dat de ondergrond in eigendom bij de gemeente blijft. De stichting heeft recht van erfpacht op de grond en is eigenaar van de opstallen. De stichting kan de opstallen pas overdragen na toestemming van het college.

Aan het einde van de erfpachttermijn of bij tussentijds faillissement vervalt de eigendom van de opstallen aan de gemeente. Tot meerdere zekerheid hebben we verder een recht van eerste hypotheek op de erfpacht.

Naast onze garantie voor een bedrag van € 3.265.000 staat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) gedurende 15 jaar garant voor € 250.000.

Op 19 juli 2016 heeft het college ten aanzien van de borgstelling SAZA topsporthal Doetinchem het volgende besloten:

- Garantstelling te verlenen voor de herfinanciering per 2-9-2016 in een nieuwe 27 jarige lening van € 3.074.551, waarvan de eerste 7 jaar aflossingsvrij (zgn. 7+20Ann) met kwartaalbetaling door SAZA.
- Een betalingsregeling te treffen met SAZA voor de openstaande vordering met een betalingsregeling tot betaling in 10 jaar.
- Advies over verruiming van de gebruikersmogelijkheden van de hal voor o.a. evenementen na het zomerreces voorleggen. Dit in samenhang met het nieuwe evenementenbeleid.

Stichting Achterhoekse Zaalaccommodaties heeft een aantal aflossingen ter grootte van totaal € 346.094 aan de BNG niet kunnen voldoen. De gemeente Doetinchem heeft de bedragen betaald aan de BNG.

Inmiddels is de lening door de SAZA omgezet voor het restant leningbedrag van € 2.917.454.

De liquiditeitspositie van SAZA blijft ondanks de genomen maatregelen krap. Het is zeker mogelijk dat wij op onze garantie worden aangesproken.

Daarom kwalificeren wij de risico-kans als groot. Aangezien het om een aanzienlijk bedrag gaat kwalificeren we ook het risico effect als groot. Hier staat tegenover dat de financiële risico's relatief beperkt zijn, omdat bij een faillissement het eigendom van de grond en de opstallen vervalt aan de gemeente.

De Stichting Waarborgfonds Sport kwalificeert de financiële situatie conform voorgaande jaren als problematisch.

2.3.2. Garantstelling Schouwburg Amphion

De liquiditeitsproblemen van NV Amphion als gevolg van de toestand van de gevel en de juridische procedures brachten in 2015 de lopende exploitatie op korte termijn in gevaar. De aandeelhouders (naast Doetinchem ook de gemeenten Bronckhorst, Oude IJsselstreek en Montferland) hebben op 11 maart 2015 besloten de aandeelhoudende gemeenten te vragen gezamenlijk borg te staan voor de NV Amphion voor een lening van € 500.000 bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Hiermee wordt de liquiditeit op korte termijn op niveau gebracht. Op de lange termijn komt de exploitatie van Amphion verder onder druk door de rente- en aflossingsverplichtingen die voortkomen uit deze lening. De afhankelijkheid van de gemeente Doetinchem als subsidieverstrekker wordt hiermee groter.

De vier gemeenten staan borg voor rente en aflossing gedurende 30 jaar. De gemeente Doetinchem staat met een percentage aandelen van 89% borg voor rente en aflossing voor een bedrag van € 450.000.

Gemeente Doetinchem is door de wethouder cultuur bestuurlijk vertegenwoordigd binnen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Er blijft een reële kans dat Amphion in de toekomst wederom financiële ondersteuning nodig heeft of dat de gemeente Doetinchem wordt aangesproken op de verstrekte garantie. De gemeente garantie aan Amphion heeft hiermee een hoog risicoprofiel.

Gemeentegaranties per 01-01-2019 t.b.v. begroting							
Garanties WSW (achtervang gD)	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum	achtervang
Woningstichting Woonplaats	22.450.000	28.075.000	19.711.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
Site Woondiensten	194.288.000	168.662.000	165.947.000				ongelimiteerd
Vestia Groep	5.039.000	4.688.000	2.748.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
Woonzorg Nederland	8.242.000	5.879.000	5.334.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
Stichting Habion	3.024.000	1.849.000	1.740.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
saldo WSW achtervang gD	233.043.000	209.153.000	195.480.000				
Garanties NHG (achtervang gD)	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum	
Nationale Hypotheek Garantie		5.772.333	6.443.851				
		5.772.333	6.443.851				
Garanties 100% gD leningen	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum	
't Brewinc	2.252.000	900.800	675.600	01-12-2012	10 jaar	01-01-2022	
Sensire	1.157.140	578.570	520.713	01-10-1987	40 jaar	01-10-2027	
Iselinge Hogeschool	1.769.922	1.025.080	936.584	01-07-1999	30 jaar	01-07-2029	
GEM Intermeco	8.500.000	9.000	0	25-02-2014	3 jaar	31-07-2017	
Schouwburg Amphion	500.000	466.667	449.999		30 jaar		
Scouting Generaal Roothaan	90.000	85.913	81.784	11-08-2016	20 jaar	11-08-2036	
Buha BV (activa) (1)	6.687.000	6.687.000	6.687.000				
Buha BV (loods) (2)	1.615.000	1.615.000	1.615.000				
saldo gD 100% garant	22.571.062	11.368.029	10.966.680				
(1) nieuw 2017, zit in besluitvormingstraject							
(2) nieuw 2017, zit in besluitvormingstraject							
Garanties 100% gD nutsbedrijven	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum	
Nutsbedrijven (Vitens)		319.891	295.955			31-12-2020	
		319.891	295.955				
Garanties 100% gD sportverenigingen	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum	
V.V. Doetinchem	31.765	4.500	2.442	30-06-1990	30 jaar	30-06-2020	
TTV Odion	113.445	65.543	60.991	14-10-1998	30 jaar	14-10-2028	
	145.210	70.043	63.433				
Garanties met achtervang SWS 50% garant gD	hoofdsom	saldo 01-01-2018	saldo 01-01-2019	begindatum	looptijd	einddatum	
St. Achterhoekse Zaal sportaccommodatie (3)	3.265.000	3.023.606	2.917.454	05-10-2012	30 jaar	02-09-2043	
IJs- en skatebaan (4)	95.000	0	0	20-02-2013	15 jaar	20-02-2028	
Tennisclub Zuid	180.000	44.594	39.302	01-04-2004	20 jaar	01-04-2024	
VV VIOD	120.000	20.600	18.200	20-04-2005	25 jaar	20-04-2030	
St. Exploitatie Tennispark de Vijverberg	100.000	88.000	88.667	30-09-2014	25 jaar	30-09-2039	
VVG 25	100.000	85.000	89.992	30-06-2014	20 jaar	30-06-2034	
DZC 68 (5)	750.000	750.000	715.772		20 jaar		
Doetinchemse Hockey Club (6) clubhuis	125.000	125.000	125.000	26-01-2017	20 jaar	26-01-2037	
Doetinchemse Hockey Club (SKD) (7) waterveld	175.000	164.417	161.098	15-06-2016	12 jaar	15-06-2028	
Concordia Wehl (8)	421.376	0	210.688	30-06-2018	13 jaar	30-06-2031	
	5.331.376	4.301.217	4.366.173				
(3) SWS staat garant voor het maximum van € 250.000, gD voor het overige deel							
(4) SWS staat 100% garant							
(5) nieuw 2016							
(6) nieuw 2017, totale hoofdsom lening is € 250.000, 50% gD							
(7) nieuw 2016, totale hoofdsom lening is € 350.000, 50% gD							
(8) nieuw 2018, totale hoofdsom lening is € 421.376, 50% gD							
Totaalbedrag garanties		230.984.513	217.616.092				